

Chvapil S. 2015: Čáp bílý v okrese Strakonice – historie a současnost. ZO ČSOP Ciconia, Roudnice nad Labem, 87 stran.

Markéta Nyklová-Ondrová

Uvedená kniha od dlouholetého pozorovatele a zastánce tohoto populárního ptačího druhu, pana Stanislava Chvapila, navazuje na dřívější regionální počiny podobného typu. Publikace je dělena na několik částí – úvod, výčty historicky a aktuálně existujících hnízd, mapy okresu, souhrn výsledků k existujícím hnízdům, údaje o kroužkování a zpětná hlášení a obsáhlé kapitoly o ochraně čápů.

Úvodní část obsahuje všeobecné informace k výskytu čápa bílého (*Ciconia ciconia*) na našem území, popis okresu, biologii a ekologii druhu, prameny dat a historie hnízdění čápa v okrese Strakonice. Příjemnější uspořádání pro čtenáře by bylo od obecného k detailnímu – tj. výskyt čápa na našem území, biologie a ekologie druhu, popis okresu a historie hnízdění čápa v okrese Strakonice, kapitola prameny dat by se pak spíše hodila na závěr knížečky k literatuře.

Když listujeme publikací dále, dostáváme se ke kapitolám se soupisy historicky (1) a aktuálně (2) existujícími hnízdy. Ke každému hnízdu jsou uvedeny GPS souřadnice, nadmořská výška, mapa se zaznačeným hnízdem, současná fotografie objektu, kde se hnízdo dříve nacházelo nebo foto existujícího hnízda, následuje i detailní popis umístění, vývoje a případně zániku hnízda. U jedné historické lokality je zařazena také podoba objektu ještě s hnízdem, což by bylo zajímavé u všech lokalit. Autor u jednotlivých hnízd současně uvádí výsledky hnízdění a informuje o kroužkovaných mláďatech, případně o dospělých s kroužkem na hnízdě – záznamy jsou buď historické (1) nebo sahají až po rok 2014 (2). Údaje najdeme buď přímo v textu, nebo v obsáhlých tabulkách. V obou oddílech by bylo lepší formu prezentace výsledků ujednotit, protože data sahají mnohdy až do sedmdesátých či padesátých let a jsou opravdu rozsáhlé. Na závěru historické kapitoly je mapa okresu s polohami bývalých hnízd, mapa exis-

tujících hnízd pro rok 2014 je naopak na začátku publikace ještě před úvodními informacemi.

Za existujícími hnízdy se nachází souhrnné okresní výsledky, jsou to: typ umístění hnízd, nadmořské výšky a polohy hnízd, přelety a odlety čápů, charakteristiky velikostí čapího hnízda v rámci okresu, velikosti snůšky, délka života a plodnosti tamějších čápů a souhrnné výsledky monitoringu pro celý okres Strakonice od 1989–2014. Na konci tohoto souhrnného oddílu se také nachází vysvětlení všech zkratk používaných v publikaci.

Finální oddíl knížečky obsahuje několikaletý příběh úspěšně zimujících čápů na Strakonicku, ze kterého se dají čerpat rady v případě dalších zimujících ptáků. Následují kroužkovací údaje o okroužkovaných mláďatech v období 1941–2014, soupisy zpětných hlášení (1950–2014) a pozorování ptáků z jiných lokalit (1970–2014). Další část obsahuje kapitoly o ochraně čápů, příčinách ohrožení, údržbě hnízda, budování umělých podložek a také co dělat při nálezu zraněného čápa, tím knížečka předkládá velmi cenné rady na jednom místě. Na závěr následuje shrnutí (česky, anglicky a německy), poděkování a seznam literatury.

Kniha obsahuje velké množství jak terénních informací, tak i ochrannářsky zaměřených rad. Čtenářově orientaci by trochu pomohl obsah a možná koncentrovat teoretické kapitoly do jedné části knížečky. Celá kniha je doplněna početnými fotografiemi, což ještě podtrhuje komplexnost publikace. K tomu přispívají i propracované ilustrace Pavla Procházky, které jsou velmi hezkým doplňkem publikace. Za sepsáním knihy stojí několik desetiletí tvrdé práce v terénu a hlavně neutuchající chuť rok co rok do toho jít znovu. Knížečka rozhodně stojí za přečtení a určitě by neměla chybět v knihovničce jak ornitologů zaměřujících se na tento druh, tak i širší ochrannářské veřejnosti.